

**Ўзбекистан Республикасы атынан
ШЕШИЎШИ ҚАРАР**

Беруний районы 2023-жыл 13-июнь 4-2302-2303/1823-санлы ис

Беруний районлар аралық экономикалық судының судьясы Б.Т.Бекмуратов басшылығында, судья жәрдемшиси С.Кучкаровтың хаткерлигинде, арза бериўши ўәкили [REDACTED] (2023-жыл 12-май күнги 25-30242-санлы исеним хат)тың қатнасыўында, арза бериўши [REDACTED]ның қарыздар [REDACTED] фермер хожалығын төлеўге қәбилийетсизликтиң әпиўайыластырылған процедурасы бойынша төлеўге қәбилийетсиз деп табыў ҳаққындағы арзасына тийкар қозғатылған экономикалық исти өз имаратында ашық суд мәжилисинде көрип шығып, төмендегилерди

А Н Ы Қ Л А Д Ў :

Арза бериўши [REDACTED] (кейинги орынларда – арза бериўши) судқа арза менен мүрәжат қылып, қарыздар [REDACTED] районында жайласқан [REDACTED] фермер хожалығын (кейинги орынларда – қарыздар) төлеўге қәбилийетсизликтиң әпиўайыластырылған процедурасы бойынша төлеўге қәбилийетсиз деп табыўды сораған.

Суд мәжилисинде қатнасқан арза бериўши ўәкили арза талабын қоллап-қуўатлап, қарыздардың 2023-жыл 18-май ҳалатына салықлар хәм жыйымлардан қарызы 51 495 124,66 сўмды қурайтуғынлығын, қарыздарда төлеўге қәбилийетсизлик белгилери бар екенлигин есапқа алып, оны төлеўге қәбилийетсизликтиң әпиўайыластырылған процедурасы бойынша төлеўге қәбилийетсиз деп табыўды хәм сапластырыў өндирисин ашыўды сорады.

Қарыздар суд мәжилисине өз ўәкилиниң қатнасыўын тәмийинлемеди хәм өзиниң жазба пикирин усынбады.

Суд истеги хўжетлерде қарыздар суд мәжилиси ҳаққында тийисли тәртипте хабардар қылынғанлығын тастыйықлаўшы хўжетлер бар екенлигин есапқа алып, исти Өзбекистан Республикасының Экономикалық процессуал кодекси (кейинги орынларда – ЭПК) 128 хәм 170-статьяларына муўапық қарыздар ўәкилиниң қатнасыўысыз көрип шығыўды лазым тапты.

Суд арза бериўши ўәкилиниң түсинигин тыңлап хәм ис бойынша топланған хўжетлерди үйренип шығып, төмендегилерге тийкарланып арзаны қанаатландырыўды, қарыздарды әпиўайыластырылған

процедура бойынша төлеуге қәбилийетсиз деп табыўды хәм сапластырыў өнди́рисин ашыўды мақул тапты.

Истеги хўжжетлерден анықланыўынша, қарыздар [REDACTED] фермер хожалығы (СТИР: [REDACTED]) [REDACTED] районы Мәмлекетлик хызметлер орайы тәрәпинен 2015-жыл 18-декабрь күни юридикалық шахс сыпатында мәмлекетлик дизимнен өткизилген. Қарыздардың мәнзили: [REDACTED] районы, [REDACTED], баслығы: [REDACTED].

Қарыздардың 2023-жыл 18-май халатына бюджет хәм бюджеттен тысқары мақсетли қорлар алдындағы мәжбүрий төлемлер бойынша салық қарызы 51 495 124,66 сўмды қурайды.

Өзбекстан Республикасының «Төлеуге қәбилийетсизлик хәққинда»ғы Нызамы (кейинги орынларда – Нызам) 45-статьясының екинши бөлимине тийкар мәмлекетлик салық хызмети органының хәм басқа ўәкилликли органның қарыздарға қарата төлеуге қәбилийетсизлик хәққинда ис қозғатыў хәққиндағы арзасына нызамшылыққа муўапық салықлар хәмде жыйымлар бойынша қарызды қайтарып алыў менен байланыслы ис-иләжлар көрилгенлигин тастыйықлаўшы хўжжетлер қосымша қылыныўы керек.

Қарыздардың қарызын мал-мүлкинен өндириў хәққинда арза бериўшиниң қарарлары шығарылып, мәжбүрий орынлаў бюросы [REDACTED] районы бөлимине орынлаў ушын жиберилген.

Мәжбүрий орынлаў бюросы [REDACTED] районы бөлими мәмлекетлик орынлаўшысының қарарлары менен арза бериўшиниң жоқарыдағы қарарлары Өзбекстан Республикасының «Суд хўжжетлери хәм басқа органлар хўжжетлерин орынлаў хәққинда»ғы Нызамы 40-статьясының 3-бәндине тийкар қарыздардың пул қаржылары жоқлығы, мал-мүлки анықланбағанлығы хәм хатлаў имканияты болмағанлығы себепли орынлаўсыз қайтарылған.

Нызамның 241-статьясына муўапық өз хызметин сапластырған қарыздар жеке тәртиптеги исбилермен яки сапластырылып атырған юридикалық шахстың баслығы жоқ хәм олардың жайласқан жерин (жасаў орнын) анықлаўдың имканияты болмаған жағдайда, жоқ қарыздарды төлеуге қәбилийетсиз деп табыў хәққиндағы арза, кредиторлық қарызы муғдарына қарамастан, кредитор, ўәкилликли мәмлекетлик орган, мәмлекетлик салық хызмети органы яки басқа ўәкилликли орган тәрәпинен берилиўи мүмкин.

Өзбекстан Республикасы Жоқарғы хожалық суды Пленумының 2006-жыл 19-августдағы «Банкротлық хәққиндағы нызам хўжжетлерин экономикалық судлар тәрәпинен қолланыўдың айырым мәселелери хәққинда»ғы 142-санлы қарарының 35-бәнди төртинши хатбасына муўапық қарыздардың жоқ екенлиги сыпатында оның баслығының жоқлығын ғана емес, ал хожалық жүргизиўши субъекттиң мал-мүлкиниң жоқлығын да түсиниў لازым. Бул жағдай қарыздар – юридикалық шахстың жайласқан орны (почта мәнзили) бойынша пуқаралардың өзин-өзи басқарыў органы, үй-жай мүлқдарларының ширкети, турақ жай яки адам жасамайтуғын жайдың мүлқдары ўәкиллери хәм (яки) суд басқарыўшысы қатнасыўында дүзилген акт ямаса қарыздардың мал-мүлки жоқлығы себепли орынлаў хўжжетин

орынлаўсыз қайтарыў ҳаққындағы суд орынлаўшысының қарары менен тастыйықланыўы мүмкин.

Қарыздардың мал-мүлкиниң жоқлығы мәмлекетлик орынлаўшының жоқарыдағы қарары менен тастыйықланады.

Қарыздардың мал-мүлкиниң жоқ екенлиги, қарызын төлеў мүддети өткенлиги онда төлеўге қәбилийетсизлик белгилери бар деп есаплаўға, қарыздарды Нызамның 241-статьясы хәм Пленум қарарының 35-бәндине тийкар төлеўге қәбилийетсизликтиң әпиўайыластырылған процедурасы бойынша төлеўге қәбилийетсиз деп табыўға тийкар болады.

Сондай-ақ, Өзбекстан Республикасы Президентиниң 2019-жыл 1-февральдағы «Банкротлық процедураларын елде әпиўайыластырыў хәм суд басқарыўшылары искерлигин түптен жетилистириў ис-иләжлары ҳаққында»ғы ПҚ-4146-санлы қарарының 3-бәнди «г» киши бәндине тийкар суд басқарыўшыларын тайынлаў кредитор (кредиторлардың улыўма жыйналысы яки комитети) яки банкротлық ислери бойынша ўәкилликли мәмлекетлик органы ямаса Ассоциация хәм оның аймақлық дүзилмелери усынысы бойынша суд басқарыўшылары искерлигин рейтинг баҳалаўды есапқа алған ҳалда суд тәрәпинен әмелге асырылады.

Қарақалпақстан Республикасы мәмлекетлик активлер басқармасы тәрәпинен 2023-жыл 09-июнь күнги 01/03-08/1835-санлы қатнас хат пенен суд басқарыўшы лаўазымына арнаўлы аттестатқа ийе болған ████████ тың кандидатурасы усынылған. Сонлықтан суд, ис бойынша сапластырыў басқарыўшы етип ████████ ты тайынлаўды лазым тапты.

Буннан тысқары, Өзбекстан Республикасының Экономикалық процессуал кодекси 118-статьясының биринши бөлимине муўапық суд қәрежетлери исте қатнасыўшы шахслардың қанаатландырылған даўа талаплары муғдарына муўапық түрде олардың мойнына жүклетиледи.

Өзбекстан Республикасының «Мәмлекетлик бажы ҳаққында»ғы Нызамына қосымша қылынған Мәмлекетлик бажы ставкалары муғдарларының 2-бәнди «в» киши бәндинде шөлкемлер хәм пуқараларды банкрот деп табыў ҳаққындағы арзалардан базалық есаплаў муғдарының 3 есеси муғдарында мәмлекетлик бажы хәм Өзбекстан Республикасы Жоқарғы суды Президиумының 2018-жыл 25-октябрьдеги РС-59-18-санлы қарарына өзгерис киритиў ҳаққындағы Өзбекстан Республикасы Жоқарғы суды Президиумының 2022-жыл 28-декабрдеги РС-71-22-санлы қарарында барлық ислер бойынша даўа арза хәм арзалардан базалық есаплаў муғдарының 10 пайызы муғдарында почта қәрежети өндирилетуғынлығы белгиленген.

Өзбекстан Республикасы Президентиниң 2023-жыл 28-марттағы «Ис ҳақы, пенсиялар хәм напақалар муғдарын асырыў ҳаққында»ғы ПФ-45-санлы Пәрманына тийкар 2023-жыл 1-майдан баслап базалық есаплаў муғдары 330 000 сўм етип белгиленгенлигин есапқа алып, суд қарыздардан Республика бюджетине базалық есаплаў муғдарының 3 есеси муғдарында, яғный 990 000 сўм мәмлекетлик бажы пул хәм арза бериўши пайдасына ис бойынша төленген 33 000 сўм почта қәрежетин өндириўди мақул тапты.

Жоқарыдағыларға тийкарланып, Өзбекстан Республикасының «Төлеўге қәбилийетсизлик ҳаққында»ғы Нызамы 241-статьясын хәм Өзбекстан

Республикасының Экономикалық процессуал кодекси 118, 176-179, 210-статьяларын басшылыққа алып, суд

Қ А Р А Р Е Т Т И :

1. Арза бериуінің талабы қанаатландырылсын.
2. [REDACTED] районында жайласқан [REDACTED] фермер хожалығы төлеуге қәбилийетсизликтің әпиұайыластырылған процедурасы бойынша төлеуге қәбилийетсиз деп табылсын хәм сапластырыуға байланыслы ис жүритиу баслансын.
3. [REDACTED] фермер хожалығының сапластырыу басқарыушысы етип [REDACTED] тайынлансын.
4. Сапластырыу басқарыушысына:
 - қарыздар төлеуге қәбилийетсиз деп табылғанлығы хәм сапластырыу өндиристи ашылғанлығы хәққинда Нызамның 53-54 хәм 143-статьяларына әмел қылған халда газетада жәриялау;
 - Нызамның 23 хәм 144-статьяларында белгиленген барлық миннетлемелерин толық орынлау;
 - сапластырыу жұмысларын нызам хұжжетлеринде белгиленген тәртипте алып барыу, сапластырыу режесин дүзиу, аралық есабатларын зәрүрликке қарап судқа усынып барыу хәм сапластырыу жуумағы бойынша жуумақлаушы есабатын **2023-жыл 13-сентябрге** шекем Беруний районлар аралық экономикалық судына усыныу жүкленсин.
5. [REDACTED] фермер хожалығының басқарыу органының мойнына үш ис күни ишинде жәмийеттиң бухгалтериялық хәм басқа да хұжжетлерин, мөр хәм штамптарын, материаллық хәм басқа да қымбатлықтарын сапластырыу басқарыушысына тапсырылыуын тәмийинлеу миннетлемеси жүклетилсин.
6. [REDACTED] фермер хожалығынан [REDACTED] пайдасына 33 000 сұм почта қәрежети өндирилсин.
7. [REDACTED] фермер хожалығынан республика бюджетине 990 000 сұм мәмлекетлик бажы пул өндирилсин. Орынлау хатлар берилсин.
8. Шешиуши қарар дәрхал орынлауға қаратылсын.
9. Шешиуши қарар үстинен усы суд арқалы Қарақалпақстан Республикасы судына бир ай мүддет ишинде апелляциялық тәртипте арза, прокурор протест келтириуға хәқылы.

Судья

Б.Т.Бекмуратов